

mevzu

sosyal bilimler dergisi | journal of social sciences

e-ISSN 2667-8772

mevzu, Eylül/September 2023, s. 10: 207-235

Transhümanizm: İnsan Simülakrın Sonu

Transhumanizm: The Ending Process of the Human Simulacrum

İbrahim Emre GÜNAY

Öğrt. Gör. Dr.

Yıldız Teknik Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu

Lect. Gör. Dr. Yıldız

Technical University School of Foreign Languages

ibrahimemregunay@mail.com

ORCID: 0000-0003-0657-8164

DOI: 10.56720/mevzu.1315452

Makale Bilgisi | Article Information

Makale Türü / Article Type: Araştırma Makalesi / Research Article

Geliş Tarihi / Date Received: 16 Haziran / June 2023

Kabul Tarihi / Date Accepted: 11 Ağustos / August 2023

Yayın Tarihi / Date Published: 15 Eylül / September 2023

Yayın Sezonu / Pub Date Season: Eylül / September

Atıf / Citation: Günay, İbrahim Emre . " Transhümanizm: İnsan Simülakrın Sonu".

Mevzu: Sosyal Bilimler Dergisi, 10 (Eylül 2023): 207-235.

<https://doi.org/10.56720/mevzu.1315452>

İntihal: Bu makale, ithenticate yazılımınca taranmıştır. İntihal tespit edilmemiştir.

Plagiarism: This article has been scanned by ithenticate. No plagiarism detected.

web: <http://dergipark.gov.tr/mevzu> | <mailto:mevzusbd@gmail.com>

Copyright © CC BY-NC 4.0

Öz

Baudrillard'ın simülasyon kuramına göre üretim düzeninden tüketim düzenine ya da ekonomi politikten gösterge ekonomi politiğe geçilmesiyle, insan da diğer her şey gibi simülasyon evreninde bir göstergeye diğer bir deyişle simülakra dönüşmüştür. İnsanın simülakra dönüşümü, sistemle uyumlu ve sistemin hegemonyası sonucu fakat zamanla doğal bir şekilde gerçekleşmiştir. Transhümanist süreç Baudrillard'ın adlandırdığı simülasyon evreninde ortaya çıkarak gelişmiştir ancak planlı ve amaçlı bir şekilde insan doğasına müdahale edilerek, fiziksel ve biyolojik yeni bir tür insanın oluşturulması amaçlanmıştır. Transhümanizm yeni bir tür insanın ortaya çıkacağı başka bir deyişle posthüman ya da hümonoid bir anlayışı hedeflemektedir. Bu bağlamda çalışmamızda insanın, sistemin gerektirdiği biçimde farkında olmadan kendi ötesine geçmesinin ya da simülakr olmasının sonlandığı, insanın bilinçli bir şekilde fizyolojik ve biyolojik olarak kendini değiştirme kapasitesine ulaşması nedeniyle bir simülakr olarak değerlendirelemeyeceği ve artık doğallığını kaybederek ya da yapaylaşarak posthuman sürecine girdiği gösterilmeye çalışılacaktır. Kısaca çalışmamız Baudrillard'ın simülasyon kuramında ifade ettiği insanın simülakr olma durumunun sonlandığı, insanın transhümanist düşünce temelinde başka bir yapay varlığa bilinçli ve planlı bir şekilde dönüştürülmesi çabası üzerinden nitel bir yaklaşımla ve doküman analizi yöntemiyle ortaya konmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Transhümanizm, Baudrillard, Simülasyon, Simülakr, Posthüman

Abstract

According to Baudrillard's simulation theory, with the transition from the production order to the consumption order or from the political economy to the indicative political economy, the human being, like everything else, has turned into a sign in the simulation universe, in other words, the simulacrum. The transformation of human into simulacrum has only occurred naturally over time, in harmony with the system and as a result of the hegemony of it. The transhumanist process emerged and developed in the simulation universe, but it was aimed to create a new type of physical and biological human being by intervening in human nature in a planned and purposeful way.

Transhumanism aims at a posthuman or humanoid understanding in which a new kind of human will emerge. In this context, in our study, it shows that the human being can't be considered as a simulacrum in line with the interests of the system in which the human lives unconsciously or without being aware of the transformation as he consciously transforms himself physically and biologically. It explains that the human being has lost her naturalness or become artificial and entered the posthuman process. In short, our study shows with a qualitative approach and document analysis method that the state of being simulacrum, which Baudrillard expressed in his simulation theory, has ended, and that human has evolved into another artificial being on the basis of transhumanist thought consciously and in a planned way.

Keywords: Transhumanism, Baudrillard, Simulation, Simulacrum, Posthuman

Giriş

Simülasyon evreninde her şey simülakra dönüşerek sistemle bütünleşmektedir. İnsanlar, -toplumsal hedeflerin yerini bireysel hedeflerin almasıyla-gelecekle ilgili ideallerini ya da hayallerini kaybederek sistemin ve kendilerinin sürekli yeniden üreticisi olarak kendilerinin ötesine geçmişlerdir. Artık bir simülark olarak simülasyon evrenin bir parçasına dönüşmekte ve sadece yalnızlığın, tek başınalığın hakim olduğu bir kırsırdöngüde kendini durmadan yenileme zorunluluğu içinde yaşamaktadır. Sistemin oluşturduğu değer ve ahlak sistemi temelinde, kod üzerinden işlemselleşen insan simülasyon evreninde sistemin devamlılığını sağlayan bir göstergeye dönüşmüştür.

Baudrillard'ın simülasyon kuramı kapitalist sistemin kendi içinde dönüşmesi sonucunda ortaya çıkan tüketim düzenin her alandaki eleştirisini içermektedir (Adanır, 2017, 74). Ticari değer yasası yerini yapısal değer yasasına bırakmıştır ve gösterge ekonomi politik ekonomi politiğin yerini almıştır. Tüketim düzeninde ya da simülasyon evreninde her şey işlemsel hale getirilerek göstergeye dönüşmüştür, biçim korunmuş ancak içerik sürekli yeniden üretilir hale getirilmiştir. Aydınlatma'nın sonucunda ortaya çıkan ilerleme ülküsü, yerini biçimin kendini muhafaza ettiği ama içeriğin sürekli işlemsel uğrayarak yeniden üretildiği bir anlayışa dönüşmüştür. Simülasyon evreninde tüm kavramların birer simülakra dönüşümleri, üretimin yeniden üretim

sürecine dönüşmesi sonucunda diğer tüm kategorilerin de bu durumdan etkileneceği ve dönüşmesiyle gerçekleşmiştir (Baudrillard, 2016a, 21). O zaman ilerleme ülküsü de tıpkı diğer kavramlar gibi kendisinin ötesine geçmiştir ve simülakra dönüşmüştür denilebilir.

Kapitalizm bu yeniden üretim sisteminde önüne çıkan başta insan olmak üzere her şeyi işlemekte ve göstergeye dönüştürerek, kendine adapte ederek kendi kendini yeniden üretmektedir (Adanır, 2017, 74). Sistem insanı kontrol altına alarak, üzerinde hegemonya kurmakta ve baskılamaktadır. Ancak insanlar bu durumun farkında değildirler çünkü teknolojinin gelişmesiyle anlamın üretilmesi ve dağıtım hız ve yoğunluk kazanmıştır. Böylece insanların algıları da biçimlenirken aslında sistemle uyumlu hale gelmektedirler çünkü insan, artık sistemin bir kısır döngüye dönüştüğünün farkına varamamaktadır. Sistem teknoloji aracılığıyla anlamın hızını ve yoğunluğunu kullanarak, insanları düşünsel olarak yormaktadır ve kendine son derece dinamik bir görüntü vererek, insanları da kendi çıkarları doğrultusunda sürekli yeniden üretmektedir.

Aydınlanma sonrası insan, ilerleme ülküsüyle kendi krallığını kurmak üzere çıktığı yolda artık bir yol ayrımına gelmiştir. Haçlı Seferleri ve Coğrafi Keşifler bir sistem oluşturarak yerini yeni ya da modern olana bırakırken Rönesans, Reformasyon, Bilim Devrimi, Aydınlanma süreçleri ve arkasından Sanayi Devrimi gibi gelişmelerle itici güç burjuva ve kapitalizm olmuştur. İnsanlık ilerleme sağladıkça ya da tanrının krallığını yıkıp kendi krallığını sağlamlaştırdıkça aslında kendini kendi kurduğu gerçekliğin içinde ya da sistemin içinde hapsetmiştir. Başka bir deyişle kendi kurduğu sistemin bir itkisi olarak sistemin devamını sağlayan ancak aynı zamanda kendini de sistemin içinde ve istediği doğrultuda sürekli aşan bir varlığa dönüşmüştür. Burada insanın kendi aşması ya da kendinin ötesine geçmesi, simülakra dönüşmesi sistemin hegemonyasında fakat kendi farkındalığının dışında gerçekleşmiştir.

Transhümanizm ise insanın sistemi aşması ya da sistemin içinden çıkarak, kendini sisteme bağlayan tüm bağlantıları gerisinde bırakacağı posthüman öncesi geçiş sürecini ifade etmektedir. İnsan, simülakr düzeninde sonlanmıştır ve sistemin içinde insanın kendi doğal evrimsel sürecine müdahale

edilerek fiziksel ve biyolojik bir yapılandırma söz konusudur. İnsanın tüm dünyayı yapılandırmaya ve etrafındaki her şeyi yapaylaştırmaya çalışması sonunda kendi kendini de yapaylaştırma sürecini doğurmuştur. Nanoteknoloji, Biyoteknoloji, yapay zeka, robotik, big data gibi tekno bilimin farklı alanları, bir bütünsellik içinde yeni bir insan türünün ortaya çıkışı için imkan görülmektedir. Bu bağlamda Transhümanizm; insan türünün yeni bir yapılandırma ile homo sapiens'ten farklı yeni nesilleri hedeflemektedir. İnsan simülakr hala bir homo-sapiens'tir oysa ki transhüman yapaylığı, doğal olmayan insan dışı bir tür düşüncesini içinde barındırmaktadır (Dağ, 2018, 112-113).

Çalışmamızın amacı Baudrillard'ın simülasyon kuramında insanın simülakr olma durumunun sonlandığı ve transhümanist süreçte ya da anlayışta yeni bir yapıya geçilmeye çalışıldığını ortaya koymaktır. Bu bağlamda öncelikle Baudrillard'ın simülasyon evreni ve insanın simülakr olma durumu ana hatlarıyla tanımlanacaktır. Sonrasında transhümanizm kavramı açıklanarak, transhümanist sürecin sistemin ya da kapitalist yaşamın içinde nasıl geliştiği nanoteknoloji, biyoteknoloji, robotik, büyük veri ve yapay zeka gibi alanlar üzerinden açıklanacaktır. Baudrillard'ın simülasyon evreninde doğan ve gelişen transhümanizme kendi perspektifinden bakılacak ve son bölümde transhümanist süreçte insanın nasıl evrimini yapay olarak değiştirebileceği ve simülakr olma durumundan post-hüman ya da humanoid olma durumuna geçebileceği ve artık bir simülakr olarak kabul edilemeyebileceği tartışılacaktır.

1.Simülasyon Evreni

Simülasyon, gerçeğin bir kökenden yoksun olarak modeller aracılığıyla üretilmesidir. Bu bağlamda simülasyon evreninde gerçeklik, yapay oluşturulmuş işlemsel görünümüdür. Gerçek olan ile yapay olan arasındaki fark ortadan kaldırılmıştır. O zaman gerçek ve hayal, asıl ile kopya artık ayırt edilememektir. Gerçek işlemselliğe tutularak dönüştürülerek berraklaşmakta, kusursuzlaşmaktadır. Simülakr, gerçek olandan daha gerçektir (Baudrillard, 2016b, 18). Simülakr'ın göndereni, başlangıç ve bitiş noktaları yoktur, sürekli kendini yenilemektedir ve kendi ürettiği gerçeğin yerine geçmektedir. Bu durum gerçeğin eş değerlisi olan göstergeler üzerinden yapay bir şekilde oluşmaktadır.

Simülasyon evreninde her şey, göstergeye dönüşerek yeniden üretim sürecine dahil olmaktadır. Göstergenin geçirdiği tarihi aşamalara baktığımızda birinci aşamada gösterge derin bir gerçekliği yansıtırken ikinci aşamada derin bir gerçekliği değiştirmekte ya da gizlemekte ancak gerçeklik kendini muhafaza etmektedir. Üçüncü aşamada gösterge, gerçekliğin yokluğunu gizlemektedir. Gerçeklik kendinin ötesine geçmektedir. Gerçek yerini başka bir gerçekliğe bırakmaktadır. Dördüncü aşamada ise gösterge ve gerçeklik bağlantısı kopmuştur ve gösterge kendi kendinin saf simülakrıdır. Buradaki en önemli nokta göstergeler önce bir şeyleri gizliyordu ve bu durum Baudrillard'a göre bir tehlike arz etmiyordu ancak göstergeler artık gösterilecek bir şey kalmadığını gizlediği için bir tehlike oluşturmaktadır. Zira simülasyon evreni kendini üretmektedir (Baudrillard, 2016b, 20). Gerçek olan ya da gerçek olmayan gelenekler, dinî kurallar veya ideolojilerle belirleniyor ve birbirinden ayırt edilebiliyordu. Gerçeklik ilkesi toplumsal değerler ve bu değerlerin sunduğu ütopya ya da hayaller üzerinden kendini oluşturuyordu. Simülasyon evreninde ise gerçeklik ilkesi yok olmuştur ve gizlenecek bir şey de yoktur, her şey simülakra dönüşmüştür. Gerçeklik ilkesi mevcutken veya rasyonel üretim düzeninde henüz irrasyonel tüketim düzenine geçilmemişken, insanlar yaşamlarını toplumsal değerler ve bu değerlerin sunduğu idealler ya da hayaller üzerinden düzenlemeye çalışmıştır, anlam gücünü bu değerler için verilen mücadeleden almaktaydı.

Simülasyon evreninde ise İkinci Dünya Savaşı sonrası üretim düzeninden tüketim düzenine geçilmiştir, kapitalizmin solun içeriğini olasılaştırma mantığıyla kendi hesabına geçirmesiyle sol ve sağ olarak çift kutuplu sistem yerini tek bir sisteme bırakmıştır. Bugün bu kavramlar biçimsel olarak vardır ancak içerikleri sistemle uyumlu hale getirilmiştir. Böylece insanlar kendi yaşamlarını kendilerini ait hissettikleri değerler doğrultusunda üretmek yerine artık sistemi üretmektedirler. İnsanlar, her şeyin simülakra dönüşmesine rağmen sanki her şey eskisi gibi devam ediyormuş düşüncesine sahiptir. İnsanlar sistem için çalıştıkça, sistem kendi için çalışanları daha çok tüketim şansı vererek ödüllendirmektedir. Sistem ve birey birbirilerini karşılıklı tamamlamaktadır. Ancak bu bir kısır döngüdür. Birey, sistemin sundukları karşısında hayallerini ve ideallerini kaybetmiştir ve maddi olarak kazandıklarını kaybetmemek uğruna sistemin de devamından yanadır.

İrrasyonel tüketim düzenini ifade eden gösterge; ekonomi politik, rasyonel üretim düzenini ifade eden ekonomi politiğin yerini almıştır. Gösterge ekonomi politikle kapitalizm kendi içinde devrim yapmıştır. İnsan, simülasyon evreninde göstergelerden oluşan bir yaşamın içinde hapsolmuştur.

Simülasyon evreninde her şeyin göndereninden daha gerçek olarak algılanması hipergerçeklik oluşturmaktadır. Toplumun düzenlenmesinde yapaylık ya da kurgu belirleyici olmuştur. Gerçekliğin kusursuzlaşması ya da saflaşmasına doğru bir ilerlemeden söz edebiliriz. Hipergerçeklik gerçekliğin en üst düzeyidir. Gerçeklik yerini sürekli olarak hipergerçeğe bırakmaktadır ve diyalektiğin sonlanmasıyla içe göçüş gerçekleşmektedir. Böylece simülasyon toplumunun özne ve nesne üzerinden açıklanması artık olanaklı değildir. Diyalektiğin sonlanması ve gerçeğin modifiye edilerek daha gerçek hale getirilmesi bütünsel gerçekliği ortaya çıkmıştır. Aşırı gerçeklik, diyalektiği ortadan kaldırarak anlamı sonlandırmakta ve bu durum evrende her şeyin simülaklaşmasına yol açmaktadır (Baudrillard, 2019b, 16). Aşırı gerçeklik, düşünme kapasitesini ve biçimlerini yeniden üreterek insanı simülaklaştırmıştır. Ancak unutmayalım ki bu durum sistemin içinde kendiliğinden ya da kendi evrimsel sürecinde meydana gelmektedir. Oysaki yaşam, anlamını içinde barındırdığı kusurlardan ya da çelişkilerden almaktadır. Eğer kusur ya da çelişkiler daha güzel bir dünya için ortadan kaldırılmaya çalışılır, her şey daha anlamlı hale getirilirse başka bir deyişle her şey işlemsel bir projeye dahil edilirse, yaşam anlamını kaybetmektedir. Anlam gücünü anlamsızlıktan almaktadır. Bilgi ve işlemselliğin sonucunda ortaya çıkan bütünsel gerçeklikle güzel, iyi, doğru gibi kavramlar sonlanarak yerlerini harikulade, enfes, mükemmel ya da şahane gibi kavramlara bırakmaktadır. İlerleme anlayışı da kendisinin ötesine geçerek simülaklaşmaktadır.

Genetik mühendisliği, fizyolojik ve biyolojik açıdan mükemmel insanı ya da kusursuz insanı amaçlamaktadır. Fiziksel olarak dayanıklı ve sağlam olmayı, biyolojik olarak ise örneğin henüz embriyo aşamasında bir suç geninin tespit edilerek yok edilmesini böylece sistemin gerektirdiği doğrultuda en üst düzeyde arılığı amaçlamaktadır. İnsanın kendi olmasının ötesinde, kusursuzlaştırılması söz konusudur. Simülasyon evreninde belirsizliklerin yok edilmesi ve kusursuzlaşma ilerlemenin göstergeleridir. Saf gerçeklik uğruna yanıl-

samalara ve kusurlara son vermek asıl olan gerçeği yok ederek yerine yapay olanı ikame etmektir.

Gerçek her zaman kusurlu olacaktır. Gerçeklik bizim düşünce dünyamızın dışında varlığını sürdürmektedir. Ne zaman belirsiz olan belirli hale getirilir ve kesinliğe sahip olursa ya da insanlığın işlemseline uğrarsa başka bir deyişle şeyler ait oldukları gerçeklikten çıkarılarak üzerinde egemenlik kuru-lursa gerçek gerçekliğini kaybetmektedir. Gerçeklik gerçekleştiği an ortadan kalkmaktadır (Baudrillard, 2019b, 15). Aydınlanma sonrası insanın Tanrı'dan bağımsız, kendi egemenliği, medeniyetleşme amacıyla doğayı dönüştürmesini de beraberinde getirmiştir. İnsanın daha medeni olma ya da kültürel olarak gelişme, yüksek uygarlık seviyesine ulaşma gibi hedeflerinin gerçekleşmesi gerçeklikten uzaklaşmasıyla doğru orantılıdır. Daha gerçek olana ulaşma çabası insanı gerçeklikten koparıırken bütünsel gerçeğin de bir parçası yapmaktadır. Bu bağlamda zamansal olarak bakıldığında Aydınlanma'nın "ilerleme" ülküsü temelinde geçmiş bugüne göre her zaman daha gerçek olarak kalacaktır. Aklın yolunda kusursuz bir dünyaya ulaşma çabası, şeylerin karşıtlıklarını yitirmesini sağlamıştır. Dışının ve erkeğin, aydınlığın ve karanlığın ya da iyiliğin ve kötülüğün var olmak için birbirlerine ihtiyaçları kalmamıştır. (Baudrillard, 2019c, 17). Bu bağlamda insan da kendini sonlandırma sürecine girmiştir. Anlamın sonlandığı bir dünya da insan da insan olmanın anlamını yitirmiştir ve her türlü işlemselin sonunda yapaylığa ya da kurguya kendini reslim etmiştir, kendi kendinin ötesine geçerek, simülasyon evreninde bir simülakr olarak yerini almıştır.

2. Transhümanizm

Transhümanist hareketin en önemli özelliği ya da amacı, onarmak ve tedavi etmek olan geleneksel tıptan farklı olmasıdır; insanın biyolojik eksikliğini teknoloji ile desteklemeyi, artırmayı başka bir deyişle daha üst bir modele geçirmeyi hedeflemektedir. Transhümanizm ölümsüzlüğe ve üstün insana ulaşma ideolojisini taşımaktadır (Karauğuz, 2020, 52). Transhümanizm insanlığın kendini aşabilmesini ifade etmektedir (Huxley, 2015, 15). Bu kavram ilk olarak J. Huxley tarafından kullanılmıştır. Huxley'e göre insan türü; kendisini aşmayı gelişigüzel bir şekilde değil, türünü mükemmelleştirmek üzere ele almalıdır. İnsan, kendinin ötesine geçerek kendi doğasını yeniden keşfedecek-

tir. (Huxley, 1957, 15) Dağ'a göre ise transhümanizm insanı biyo-nano-nöro-info teknolojileriyle donatarak "transhüman"a dönüştürmeyi hedefleyen evrimci bir süreçtir (Dağ, 2019, 153). Nick Bostrom'a göre transhümanizmin temellerinin Aydınlanma Çağı'na dayandığını söyleyebiliriz Bostrom, 2005). Aydınlanma sonrası belirginleşen ilerleme ilkesi doğrultusunda insanın mükemmelle ulaşma arzusudur. Transhümanizmin motivasyon kaynağı rasyonel düşüncedir. İnsanın her türlü gelişimi rasyonel temelde olmalıdır ki, insan yeryüzünde mükemmelliğe ya da kendi kuracağı cennete ulaşabilsin. İnsan sınırlarını zorlamalı, tüm dogmaları aşmalıdır. Hümanizm eğitimle insanın dönüşerek daha iyi bir insan olabileceğine inanırken, transhümanizm teknolojik gelişmelerin sonucunda sınırlarının değiştirilmesiyle insanın daha iyi bir insan olabileceğine inanmaktadır. İyi insan; daha yetenekli, becerikli, dayanıklı, hem fiziksel hem de psikolojik performansı yüksek olan insandır. Başka bir deyişle Rönesans hümanist düşüncesi iyi eğitilmiş ve kültürlenmiş bireylerin önemini öne çıkarırken, transhümanizmin insan doğasını geliştirilebilir görüşünün de kaynağını teşkil etmektedir (Dağ, 2018, 62-63). Transhümanist düşüncede insan ve makine arasındaki simbiyotik ilişki temelinde yapay zekâ ile makinelerin insanlara üstün geleceği fikri vardır. Bu durumda insanın iyileştirilmesi değil, tür olarak farklılaşması söz konusudur ve bu tür posthüman kategorisinde değerlendirilir. Düzenleyici bir ideal doğrultusunda hem zihinsel hem de biyolojik açıdan doğal evrime müdahale edilerek klasik evrim anlayışının manipüle edilmesi söz konusudur. Transhümanizm düşüncesinde insanın kendini aşarak daha üstün bir varlığa evrilmesi amacıyla insan bedeni ve zihninin sayısal yöntemlerle kontrol edilmesi ve yapay oluşturulmuş organların insanın doğuştan sahip olduğu organlarla değiştirilmesi bulunmaktadır (Demir, 2018, 97). Transhümanizm insan türünün mevcut yetkinliklerini radikal bir şekilde açacak olan posthüman kavramına geçiş sürecidir (Wilson ve Haslam, 2009, 249). Bu bağlamda transhümanizm düşüncesi biyolojik sınırların ötesinde, teknoloji temelinde insanın evrim sürecine müdahale ederek insan olmanın ötesine geçen bir anlayışı içinde barındırmaktadır (Dağ, 2018, 7).

Transhümanizmin teoriden pratiğe dönüşmesi, belirli alanların hem kendi içinde hem de birbirleriyle olan ilişkilerinde gelişimini gerektirmiştir. Bu bağlamda dört devrimden bahsedebiliriz. Birinci devrim, DNA alanındaki

gelişmelerdir, böylece yakın gelecekte genetik hastalıkların önlenebileceğini göstermektedir. İkinci devrim, nanoteknolojilerdir. Saç telinin çapından binlerce kez daha küçük olan nanomakineler sağlık alanındaki büyük gelişmelerin habercisidirler. İçimizin en kılcal yollarında dolaşacak olan bu makineler kusurlarımızı tespit ederek tedavisini mümkün kılacaktır. Üçüncü devrim, büyük veridir. Bilgisayarlarca milyarlarca verinin toplanması, analiz edilmesi ve yeniden üretilerek kullanıma sokulması insan potansiyelinin gerçekleştirilemeyeceği bir durumdur. Dördüncü devrim, robotiktir. Böylece insan ve makine melezlemesi için umutlar muhafaza edilebilecektir. Teknolojinin gelişimiyle insanın doğuştan gelen zayıflıklarını yok ederek, fiziksel ve zihinsel kapasitesini en üst düzeyde artırmayı hedefleyen transhümanizm düşüncesi biyoteknolojik bir evrim süreci ortaya koymaktadır (Kornwachs & Ranisch, 2021, 112).

Bütün bu gelişmelerin sonucunda henüz bir kesinlik durumuna erişilememesi son derece önemli bir husustur. Gelişmeler herkes için belirli bir standarda ulaşabilir mi veya ne kadar kesinlik ifade edebilir soruları belirsizdir. Bugün birçok önemli gelişmeyi yaşamaktayız. Halihazırda günümüzdeki gelişmelerin sonuçlarına bakarak gelecekle ilgili iyimser tahminlerde bulunabiliyoruz. Ancak insanın son derece karmaşık bir organizma olmasının sağladığı belirsizlik, transhümanizm sürecinin önemli bir parçasıdır. Örneğin insan türünün tek tek parçalarının onarılması, bütünsel açıdan ters bir yan etkisinin olamayacağı kesinliğine ulaşamamıştır. Parçalardan yola çıkarak bütünü kontrolü belirsizlik taşımaktadır. Ya da beynin yaşlanmanın durması karşısındaki dönüşümünde kesinlikten uzaktayızdır çünkü yaşlanmanın durduğu ya da yavaşladığı zamandaki beyin günümüzdeki beyinden farklı olacaktır.

2.1. Transhümanizmin Ortaya Çıkışı ve Gelişimi

Transhümanizm insanın biyolojik bedenden biyoteknolojik bedene doğru planlı bir şekilde evrimleşmesi sürecidir. Darwin teorik alt yapısını, sanayileşme ve teknolojikleşme gibi uygulamalar ise pratik alt yapısını oluşturmuştur (Dağ, 2019, 159). Darwin'e göre canlılar yaşadıkları koşullara göre hayatta kalabilmek için değişim geçirmektedirler. Ancak belirli koşullarda zorunlu olarak gerçekleşen değişimin ötesinde, Darwin bazı durumlarda zorunluluk içermeyen değişimleri doğal seçme teorisi temelinde daha da gelişmek için gerekli

görmüştür (Darwin, 1976, 209). Evrim teorisi sanayileşme sürecini yaşayan 19. yüzyılda, sadece canlılar dünyasında değil politik, kültürel, ekonomik ve toplumsal alanlarda da etkin bir rol oynamıştır. Tanrı ve onun temsilcisi kilisenin etkisinin azalması, sekülerleşmeyi de beraberinde getirmiştir. Sanayileşme öncesi kilisenin öğretileri doğrultusunda dünyevi arzulardan uzak, kendine yeten insan, sonrasında ilerleme ülküsü doğrultusunda mükemmelliğe ulaşabilmede ya da Tanrının krallığı yerine kendi krallığını kurma yolunda Darwin'in ortaya koyduğu Tanrıdan bağımsız, en mükemmel organizma olarak tasarlanıyordu. Evrim kendi içinde Tanrıdan bağımsız ama Tanrının yaratıcılığını içinde barındıran bir modeldir. 19. yüzyılda Evrim Teorisinin sanayileşmedeki etkinliğini örneğin 20. yüzyılda meydana gelen 1. ve 2. Dünya Savaşlarında teorik olarak güçlünün ayakta kalması düşüncesinde, pratik olarak daha güçlü silahlar, savaş gemileri ve uçakların yapımında görebiliriz. 21. yüzyılda ise bu etkin olmayı genetik-sinirbilim, ilaçlar, nano-bio teknoloji ve yapay zeka temelinde transhümanizm olarak görmemiz muhtemeldir.

İnsanlar, internetin sunduğu altyapıyla yeni ilişkiler biçimlerine geçmiştir. Bu altyapıda insanlar istedikleri zaman sayısız mesaj, resim, müzik ya da doküman alışverişi yapabilmekte ve geleneksel iletişim biçimlerinin ötesine geçebilmektedir. İnternet, zaman ve uzamdan bağımsız insanların özgürce iletişime geçerek türlü alışverişlerin yapılabildiği bir altyapı sunmaktadır. Google, Facebook ya da Twitter gibi çeşitli platformlarda insanlar özgür olduklarını ve bedava şekilde vakit geçirdikleri düşünürler. Ancak insanların ağlar üzerinden gerçekleştirdikleri tüm aktiviteler ya da geçirdikleri her saniye kayıt altına alınarak takip edilmektedir. Kullanıcıların arkalarında bıraktıkları tüm izler veri olarak toplanılmakta, işlenilmekte ve kullanılmaktadır. Hazır hale getirilen ya da işlenmiş veriler küresel şirketlere satılmaktadır ve böylece başta reklamcılık olmak üzere tüketicinin eğitilmesinde ya da daha çok tüketimin gerçekleştirilmesinde ve yeni iletişim biçimlerinin kurulmasında çeşitli stratejiler geliştirilebilecektir. Bu durumda kullanıcının bir ürüne dönüştüğü söylenebilir. Kullanıcı, ağlarda üretilmektedir ve küresel şirketlere satılmaktadır.

Bugün teknoloji alanında lider olan küresel şirketler ağlarda bırakılan her türlü kişisel veriyi toplayarak algoritmik analiz yapmaktadır ve bu analizlerin sonucunu diğer şirketlere satmaktadırlar. Facebook ya da Google gibi şirketle-

rin temel gelir kaynağını bu tür toplanan veriler ve yapılan analizlerin sonucunda üretilen bilgi oluşturmaktadır. Eskiden şirketler kendi bilgilerini üretirken bugün artık “data broker” olarak adlandırabileceğimiz kişiler farklı alanlardaki bilgilerden elde ettikleri yeni bilgileri diğer şirketlere hatta devletlere satmaktadırlar. Örneğin; Amerikan şirketi olan Axiom 2012 yılında 1.15 milyar dolarlık gelir elde etmiştir ve tahminlere göre bu şirkette yaklaşık 700 milyon insana ait bilgi bulunmaktadır (Ferry, 2023, 87).

Teknoloji bağlamında iletişim sistemlerinin gelişmesi sonucunda devlet karşıtı, kuralsız ve görünürde her şeyin bedava olduğu ancak müthiş karların sağlandığı yeni bir yapı ortaya çıkmıştır. Şirketler geleneksel aracı profesyonelleri aradan çıkarıp, insanları bir araya getirerek kısa sürede büyük karlar elde etmektedirler. En hızlı bir şekilde ve mümkün olabildiğince yüksek kar yapmak bedavacılık örtüsü altında, ağlar üzerinden ve liberalizmin daha da gelişmiş haliyle gerçekleştirilmektedir.

Ağlar üzerinden gelişen ve kapitalizmin yeni boyutu olarak düşünebileceğimiz bu ekonomi yapının ürettiği alanda özel yaşamların mahremiyeti önemli riskler içermektedir. Hemen hemen her şeyin bedava olduğu bir sistemde, ücretli olan başka bir deyişle ticari mal olan artık kullanıcılarıdır. Özel hayat tam anlamıyla emtiaya dönüşmüştür. Ulusların da ötesine geçen bu tekelci ve küreselci şirketler sahip oldukları bilgileri insanları toplu halde manipüle etmek ve sistemle uyumlu ve sistemi üreten topluluklar haline getirmek için kullanmaktadırlar. Bedava dolaşılabilir ağlar kapitalist şirketler gibi yönetilmektedirler. İnternet kişinin diğer kişiyle zaman ve uzamdan bağımsız, kısıtlama olmadan bilgi paylaşmasını sağlamaktadır çünkü kullanıcı bir sosyal ağın parçası olduğu andan itibaren yaşamsal koordinatları alınmakta, depolanmakta ve metaya dönüştürülmektedir. Hedef tüm kapitalist şirketlerin hedefi olan mümkün olabildiğince azami kâr ya da artı değer elde etmektedir.

Günümüzde insan kişisel mülkiyetini diğer bir insana ücret karşılığında hizmet sağlamak için kullanmaktadır. Eskiden masraflar paylaşılmaktaydı, şimdi ise kar amaçlanmaktadır. Teknolojinin getirdiği en önemli dönüşümlerden biri bedavanın ve gayri resmiliğin alanlarına girerek, bu alanlarda hizmet sunmasıdır. Örneğin küresel olarak Airbnb ve Uber konut takasını ve yol paylaşımını yaygınlaştırmıştır, basitleştirmiştir ve para kazanılan hale getirmiştir

(Ferry, 2023, 93). Bedavanın ya da gayriresmiliğin hakim olduğu alanlar pazarın içine alınarak düzenlenmektedir. Burada mesele yapısal bir dönüşüm değildir, kapitalizm vites yükseltmiştir diyebiliriz.

Platformların en önemli sonucu şirketlerin işleri azaltması ve müşterinin sorumluluklarını artırmasıdır çünkü iş müşteriye yaptırılmaktadır. Dünya ticarileştikçe, kuralsızlık da artış göstermektedir. Çalışanların toplumsal yükleri azalırken görünürde kendi özerkliklerini de elde etmektedirler ama sonuçta bunu yaparlarken kendi masraflarını kendileri karşılamaktadırlar. Şirketler, hem çalışanların masraflarına çözüm bulurlarken hem de yasaların üstesinden gelmektedirler.

Schumpeter'in söylediği gibi kapitalizm yaratıcı bir yıkımdır (Schumpeter, 2021). Belirli bir ekonomik yapıda eskiyen her şey yeni olanla yer değiştirmektedir. Yaşlı olan yıkıma uğratılmakta ve yeni olan sürekli devrimlerle yaratılmaktadır. Buharda, elektrikte ya da nanoteknolojilerde olan budur. Yıkım yeniliğin hacmiyle ilgilidir. Yıkım ve yaratım arasındaki ilişkinin sonucu kısa dönemde değil, uzun dönemde ortaya çıkmaktadır. Yeniliğin etkisi ilk başta görülemez ancak olgunlaştıktan sonra ikincil inovasyonlarla, yeni iş kollarının ve hiyerarşilerin belirmesiyle anlaşılmaktadır.

Kapitalizm bir köksüzleşme evrenidir ve bu devamlı yaratım üzerine kurulmuştur, zaten yıkımın telafisi de bu yaratımdır (Ferry, 2023, 99). İnsanlar zihinsel olarak şikayet etmemektedir. Kimse karşılıksız paylaşmak istemektedir. Kapitalizmin istediği doğrultuda herkes Uber, Airbn gibi sistemin ürettiklerini savunmakta ve yaşamlarını bu yeniliklerle yeniden üretmektedirler. İnsanların yaşamında hizmetin ucuz ve rahat olması hizmeti diğer tüm bağlamlardan kopartmaktadır.

Ekonomide üretkenlikteki artış sonucunda gereksizleşen işlerin yerine geçecek yani alanların üretilmesi belirleyici olacaktır. Bugün en önemli sorun sadece elle yapılan işlerin değil kafa ile de yapılan işlerin risk altında olmasıdır. Yapay zeka yeteri kadar tekrar eden her görevi yapabilecektir. Ağlar üzerinden algoritmalarla gerekli işgücü otomatik ve dijital olarak gerçekleştirilmekte ve sonucunda insan emeğine olan ihtiyaç giderek azalmaktadır. İnsana özgü zihinsel süreçlere ilişkin görevleri bilgisayar tarafından kontrol edilen bir makinenin yerine getirmesi, yapay zekânın temelini oluşturmaktadır (Na-

biyev, 2016, 25). Dijitalleşme ve yapay zeka sanayide çalışanların ötesinde hizmet sektöründe çalışanları da bir kenara atmaktadır.

Schumpeter'in yaratıcı yıkımı eski alanların yerini alan yeni alanların üretkenliğine ve büyüme potansiyeline bağlıdır. Eski alanlar yeni olanın içine akarak büyümeyi gerçekleştirir. Bu duruma örnek olarak tarım sektöründe çalışanların sanayi üretiminde istihdam edilmesini gösterebiliriz. Ancak günümüzde teknoloji temelinde yapay zeka ve dijitalleşmenin getirdiği gelişmelerle, eskiyen hizmet alanı yeni bir üretken alanın içine akmamaktadır. Yaşam kalitesine katkı sağlanırken istihdam alanı daralmaktadır. Başka bir deyişle tarım işçiliğinden sanayi işçiliğine oradan hizmet sektörüne akan yığınların yeni bir alana akmasının öne teknolojinin sonucunda tıkanmıştır.

Küreselleşme ve teknobilim ulus devlet kavramını her geçen gün zayıflamaktadır. Pazar genişleyerek küreselleşirken, ulus devletler küçülmekte ve küresel şirketler karşısında etkisizleşmektedir. Demokrasi, insanlara feodal yapının verdiklerinden daha fazlasını vadeliyordu. İnsanlar kendi tarihlerini yapabilecek, özel ve kamusal alanlarda kendini gerçekleştirme olanağı bulabilecekti. Kant'ın deyişiyse, erginleşebilecekti (Lloyd, 2015, 99). Ancak demokrasi anlayışı dönüşmüştür. İnsanın sürekli kendini yeniden üretme gerekliliği beraberinde rekabeti de getirmiştir. Demokrasi bu rekabetin sağlanmasını gerçekleştirmektedir. İnsan ilerleme ideali doğrultusunda hiç durmadan yenilenmeli, değiştirmeli, icat etmelidir. İnsanın içine düştüğü demokrasi sorununda mesele kendi tarihini yapabilme perspektifinde ne kadar söz sahibi olduğudur.

Küreselleşme düşüncesi bilimsel devrim sonrasında ortaya çıkmıştır. 17. yüzyıldan sonra doğaya bilimsel yollarla hakim olma isteği insana özgürlüğü getirmekteydi. İnsanın özgürleşmesi ve mutluluğu yolunda dünya anlaşılma-ya çalışılıyordu. Bilim özgürleşme ve mutlu olabilmek için araçtı. Başka bir deyişle doğayı hakimiyet altına alma düşüncesi amaç değildi, araçtı. Bugün tarih idealleri aşarak özgür rekabetin alanına başka bir deyişle mekanik bir alana hapsedilmiştir. Teknoloji kullanılarak doğaya ve topluma özgürleşme ve mutlu olma amacıyla hakim olma yerini hakim olmak için hakim olmaya bırakmıştır. Tüm kavramların işlemsel hale geldiği başka bir deyişle biçimin korunduğu ancak içeriğin sürekli yeniden üretildiği bir evrende yaşamakta-

yız. Demokrasi de bu kavramlardan biri olarak başlangıçtaki anlamını yitirerek, sistemle uyumlu bir şekilde yeni bir anlama kavuşmuştur ancak bu yeni anlam insanların idealleştirdiği demokrasi anlayışının sonlandığını ifade etmektedir.

Gerçeklik ve ideal olan nedir sorusunun cevabı bulunamamaktadır. Yeni teknolojilerin insanlığa mutluluk getireceği düşünülmüştür. Yapılması gereken teknolojiyi kullanarak ilerleme kaydetmektir. Böylece tüm sorunların çözülebilecektir. Ekonomik, kültürel, politik ve toplumsal alanlarda görülen çelişkiler yok edilerek insanlık mükemmele doğru yol alacak ve suç oranları düşecek, eğitim düzeyi yükselecek, insanlar daha sağlıklı ve daha güzel bir dünya da yaşayacaktı. Bu bağlamda bugün Facebook, Google, Instagram gibi küresel platformlarla ve diğer unsurlarla insanlar dinlenmekte, izlenmekte ve en mahrem anları dahil tüm yaşamlarıyla ilgili veri toplanmaktadır. Yaşam giderek normatif hale gelmektedir. Farkında bile olmadığımız hastalıklarımız, kilomuz, aşk hayatımız, buzdolaplarımızda ne olduğundan ya da dışarıda hangi marketten ne alabileceğimize kadar her şey kontrol altına alınırken aslında herkes birbirine bağlanmakta ve bütünsel gerçekliğin parçası haline getirilmektedir. Herkes iyileştirilmekte ve mükemmelleşmektedir. Gerçeklik kontrolden çıkarak içinde insanı barındırmayan kurgusal ya da sentetik bir hâl almıştır. Bu bağlamda bilinç de dönüşerek kendinin ötesine geçmiş hatta sentetikleşmiştir. Teknolojinin gelişmesi insanın biyolojik evrimini de değiştirmektedir. Özellikle internet tabanlı iletişim teknolojilerindeki gelişim sistemle uyumlu yeni insanı üretirken eskisini de ortadan kaldırmaktadır.

2.2. Transhümanizm ve Teknoloji: Posthüman

19. yy. sanayi, 20. yy. yüksek bilişim teknolojileri ve 21. yy.'ın yapay zekâ, robot bilim, biyogenetik gibi ardıllarıyla yeni bir endüstri ve insan çağı yaratılmıştır (Topal - Alanka, 2021, 331). Darwinci bir seyir noktasından doğal seleksiyon ve güçlü olanın ayakta kalması kuramına bağlı kalarak gelişen transhümanizm, teknolojinin gelişmesi ve hızıyla DNA, genetik ve yapay zekâ çalışmaları ekseninde biyo-teknoloji, nöroteknoloji, enformasyon teknolojisi, nano-teknoloji üzerine ilerlemektedir (Dağ, 2020, 84). Gelecekte günümüzdeki insan ırkının evrimleşerek önce transhüman türüne ve daha sonra da bu evrimleşmeyi sürdürerek 'posthüman' türüne dönüşeceği düşünülmektedir.

Transhüman günümüzdeki insan ırkıyla gelecekteki posthüman türü arasındaki gelişmiş insan türünü temsil etmektedir. Başka bir deyişle üstün özellikleriyle ve süper donanımıyla beraber hala insan olarak tanımlansa bile 'normal' insandan çok daha ileri bir kapasiteye ve gelişmişlik düzeyine sahip yeni ve evrimci insan türüdür. İnsanın sahip olacağı tüm üstün özelliklere rağmen yine de sınırlarını zorlayarak transhüman süreçten posthüman sürece evrileceği öngörülmektedir. İnsanın sürekli üstün olma gayreti, sınırı aşma ve sonsuzluğun bir parçası olma arzusu, ona yarı tanrısal bir konum sağlarken, biyolojik 'insan' türünden tamamen farklı bir tür olan posthüman'a dönüşmesini de kaçınılmaz kılacaktır. Transhüman ve posthüman türleri içlerinde farklı evrim düzeylerini barındıran, doğal olmayan, planlı olarak gerçekleştirilen değişimlerdir. Yapay zekâya sahip olacak olan posthüman beyni internet teknolojilerine sağlayacağı bağlantılarla sahip olduğu potansiyelin sınırları belirsizleşecektir. İnsan organizması nanoteknoloji, genbilim ve moleküler biyolojinin gelişmesiyle yeniden tasarlanacaktır. Örneğin posthüman türün bedeninin sınırlarını aşarak sanal gerçeklikte ağlar üzerinde direk deneyimler yaşaması ya da diğer türlerle arasındaki beyine dayalı sınırların kaldırılması ve hafıza aktarımı ya da kendini yeniden uyumlandırma gibi ileri düzeyde dönüşümlerin olması muhtemeldir (Bostrom, 2009, 345-348). Yapay zekâ, gen mühendisliği, nano teknoloji gibi alanlardaki hızlı gelişmeler aslında yapaylığa ya da insanın kendi ötesine geçerek, dönüşüm ya da evrimleşme gibi başlıklar altında başkalaşmasına neden olmaktadır.

Nanoteknoloji, biyoteknoloji ve yapay zeka gibi alanlar ve teknobilim sürekli birbirlerini etkileyerek kendilerini geliştiren önemli devrimlerdir. Nanoteknoloji; atomların ayrı ayrı düzenlenmesini ve kontrolünü sağlayarak son derece küçük alet ve makineleri geliştirmek ve üretmekle ilgilenen bir bilimsel araştırma alanıdır. Nanorobotların başka bir deyişle nano boyutta geliştirilen respirositler/yapay alyuvarlar gibi mikron ölçeğinde küçük boyutlu tasarlanmış robotların daha da geliştirilmesi mümkündür (Kurzweil, 2005, 51). Nanobotlar, insan bedeninde hastalıklı hücrenin yok edilmesi ya da yaşlanmanın tersine çevrilmesi gibi sınırsız roller üstleneceklerdir.

Nanoteknoloji sayesinde insan vücudunun her bir parçası deformasyon ya da olası kayıp karşısında yeniden oluşturulabilecektir. Moleküller yeniden inşa edilebilecek ve onarılabilecektir. Bilişsel bilimlerin beynin kapasitesiyle ilgi

çalışmaların sonucunda yapay zeka formlarının geliştirilmesi ve doğrudan insan beynine eklenmesinde biyoteknoloji ve nanoteknolojiyle işbirliği yapacaktır. Kurzweil'a göre nanoteknoloji yapay zekâ birbirlerini tamamlamaktadırlar çünkü nanobotların biyolojik sinir ağları ile etkileşerek sanal gerçekliği sinir sisteminin içinden yaratmaktadır ve insan zekâsının da sınırlarını genişletmektedir (Kurzweil, 2005). Nanorobotlar damarlarımız içinde dolaşacak ve durum tespiti yaparak bizlere bilgi verecek, gerektiğinde onarım yapacak ve tespit edilen tehlikeleri yok edebileceklerdir. Nanometre metrenin milyarda biri uzunluğunda ve insan saçının bir telinin genişliğinden elli bin kat daha küçüktür. Bu bağlamda maddenin özellikleri makro dünya içinde Newton fiziğinden farklılık gösterir. Çünkü nesne küçüldükçe yüzeyi de o kadar büyümektedir. Bu durum etrafındaki nesnelere olan bağlantılarını önemli ölçüde artırmaktadır. Gerçeklik ne kadar parçalanırsa, yüzeyi de o kadar artmaktadır ve diğer nesnelere olabilecek ilişkileri de o kadar değişmektedir. Makro düzeyde son derece olumlu bir etkisi olan bir ilaç nano düzeyde son derece zehirleyici bir etki gösterebilir. Gerçeklik nanometrik ölçekte farklılaşmaktadır (Ferry, 2023, 140). Nanoteknolojilerin endüstri alanında kullanımını sonsuzdur. Bir maddenin kapasitesini artırma ya da daha dayanıklı hale getirme ya da farklı özellikler kazandırma olası olabilecektir. Maddeyi modelleyerek, ona bir mimari kazandırarak nano makineler yapmak kolaylaşmıştır böylece insan vücudundaki işlev bozuklukları tespit edilebilecek ve onarımı sağlanabilecektir. Nanotıp sayesinde bugün tüm hastalıkların sonlandırılabilmesini ve her tür minyatür protezlerin insan vücuduna ve yapay çiplerin beyne eklenmesini hayal edebiliyoruz.

Genetik mühendisliğinin gelişimiyle daha güçlü, hastalıklara karşı dirençli bir insana dönüşebilmek için insan DNA'sını değiştirmenin bilgisine ulaşılarak gelecek nesillerin tasarlanmasını sağlanabilecektir. Transhümanist evrim kendiliğinden evrim yoluyla değil, yöneltme yoluyla gerçekleştirilmeye çalışılmaktadır (Dağ, 2019, 162). İnsan genomunun ilk dizimi 2000 yılında gerçekleştirilmiştir. Yakın zamanda insanlar kendi DNA'larını tam olarak bir tahlil yaptırarak bilebileceklerdir. Bu durumda DNA'larımız kes/yapıştır yöntemiyle melezlenebilecek, genler üzerinde değiştirme, yaşatmak ya da öldürmek gibi kararlar verebilme kapasitesine ulaşılacaktır. İnsan genetiği mühendisliği sınırsız modifikasyonlar sunmaktadır. DNA diziminin çözüm-

lenmesi ve fetüs aşamasında bebeklere tıbbi müdahale süreçleri başka bir deyişle biyoteknoloji ve genetik bilimde yapılan çalışmalar, öjeninin sınırlarını yeniden tanımlamaktadır. İnsan Genom Projesi çalışmaları insanın güçlendirilmesi ve farklı olması sonucunu doğuracaktır (Dağ, 2018, 164). Ancak insanın üreme hücrelerinin modifiye edilmesi önemli tartışmaları da beraberinde getirmektedir. Bu tartışmaların en önemlisi yapılan modifikasyonların sonuçları üzerinde kontrol sağlanamaması ya da kesinliğe ulaşılamamasıdır. Sonu ölümle biten hastalıkların önlenmesi için yapılan çalışmaların sonuçları herkes için kesinlik ihtiva etmemektedir. Bir hastayı tedavi eden gelişim başka bir hastada ölümcül sonuçlara neden olabilmektedir. Ayrıca genetik çalışmaların performans artırmak için yapılması da tartışmalıdır. Herkesin uzun ve iyi yaşama şansına erişmesi birçok planlama ve kaynak sıkıntısına neden olabilecektir. İnsanın Aydınlanmayla kendine Tanrı'nın rolünü ve konumunu vermesiyle aklı önce araçsallaştırmıştır, sonrasında trans/posthümanist süreçte ise beynini ve bedenini dönüştürme çalışmasına girişmiştir.

2.3.Baudrillard ve Transhümanizm Eleştirisi

Baudrillard, değeri biçimsel olarak sırasıyla doğal, ticari ve yapısal evreler olarak başka bir deyişle kullanım, değişim ve gösterge değeri olarak ayırmıştır. Ancak yapısal değer yasasının da sonlandığı ve yerini fraktal evrenin aldığını ortaya koyan Baudrillard'a göre artık dördüncü evre yani fraktal evredeyiz ve bu evre gönderenden yoksundur (Baudrillard, 2018a). Değerin tüm zaman aralıklarında ışıyarak, rastlantısal yayılımı ya da metastazı söz konusudur. Değer yasası yok olmuştur. İyi ve kötü, güzel ve çirkin ya da doğru ve yanlış arasındaki karşıtlıklar erimiştir. Sistemde uçan parçacıkların hızını ya da yerini tespit etmek imkansızdır. Her değer parçası kendi yörüngesinde yol almaktadır ve simülasyon göğünde anlık parlayarak boşlukta kaybolmaktadır. Her şeye rağmen her şey eskisi gibi sürmektedir. İlerleme yolunda emin adımlarla yol alınmaktadır ve üretimde, politikada değişen bir şey yokmuş gibi söz edilmektedir (Baudrillard, 2018a, 12). Oysa bugün bunlar sonlanarak kendilerinin ötesine geçmişlerdir.

Ağlarda insanlar ve nesnelere arkalarında sürekli veri bırakmaktadır. Bu veriler toplanmakta, analiz edilmekte ve insanları manipüle etmek için kullanılmaktadır. Bu bağlamda veri bilimciliği belirli sektörlerde son derece önemli

bir pozisyon anlamına gelmektedir. Verinin analizi ya da veriden anlam çıkarma becerisi algoritmaların seçimine dayanmaktadır. Milyarlarca bilgi sanıyeleri içinde akmaktadır. Büyük veri sınırsız bilginin çeşitli alanlarda kullanılmasını sağlamaktadır. Hastalıkların tedavisinden doğa olaylarına karşı alınacak önlemlere, suçla mücadeleden insansız hava araçlarına, bakıma muhtaç insanların takibinden, yatırım hizmetlerine kadar kısaca politik, ekonomik, toplumsal ve kültürel alanlarda katkı sağlamaktadır. Ancak bütünsel olarak değerlendirildiğinde büyük veri bilgi temelinde her şeyi kendi içine alarak kontrol etmeye çalışmaktadır. Yaşam eğer anlamını içinde barındırdığı yanılısamalardan alıyorsa, büyük veri bu yanılısamayı yok etmeyi amaçlamaktadır. Yanılısamaların yok edilmesi ya da herkes için aynı gerçekliğin amaçlanması beraberinde totaliterliği de getirmektedir.

İnsanlar giderek birbirine benzer hale gelmiştir. Sistemin ürettiği benzerlikler ve farklılıklar aynı potanın içinde birbirinin tıpkısı insanları meydana getirmektedir. Var oluşla ilgili tüm kavramlar sonlanmış çünkü gerek kalmamıştır. Artık düşünmeye de gerek yoktur çünkü yapay zeka insanı düşünme zahmetinden kurtarmaktadır. Yapay zekanın başarısı düşüncenin işlemsel sürecini aşırı büyüterek, düşüncenin belirsizliğinden ve dünyayla arasındaki çözümsüz bilmeden kurtarıyor olmasından kaynaklanmaktadır (Baudrillard, 2018a, 63). Teknoloji, görüntü ve enformasyon her tarafı aydınlatmaktadır. Şiddetin ve olumsuzluğun olmadığı bir toplum ve böyle bir toplumu oluşturan bireylerden başka kimsenin kalmadığı dev bir estetik cerrahiyle hem şiddet hem de tarih temizlenmektedir. İnsanlık şeylerin olumsuz yanlarını budayarak sentetik olarak ideal biçimlerde yeniden oluşturmayı hedefleyen bir cerrahi zorlamanın altına girmiştir. Bir yüzün rastlantısallığı, güzelliği ya da çirkinliği; tüm bunları düzeltmek ve ortaya güzelden daha güzel bir şey -ideal olanı- çıkarmak bu evrenin ana özelliğini oluşturmaktadır. Her şey işlemsel hale gelmektedir. Eylem yerini işleme bırakmıştır. Her şey yeniden oluşturulmaktadır. Bütün kategoriler yapaylık dönemine girmiştir. Örneğin koşu yerini koşu yapmaya bırakmıştır. Beden bir makine gibi performans sergilemelidir. Özne kaybolmuştur ama beden kendi başına koşmaktadır. Eylem kavramsal olarak kendinin ötesine geçerek, simülakra dönüşmüştür ve simülasyonun bir parçasıdır. Simülasyon evreninde eylem anlamını bedeninin gösterge değerini amaçlayan işlevden almaktadır. Bu bağlamda

yaşam performans odaklı olurken, formül eylemin üreticisine dönüşmektedir. Koşmak koşma yetisinin durmadan uygulanması amaçlılığı taşımaktadır. İnsan koşu yaparken koşmadığı gibi bilgisayar karşısında da düşünmemektedir. Beynini bedenini koşturduğu gibi düşündürmektedir. Bunun sonucunda insanlar makineleri kullanırken düşüncenin kendisinden çok düşüncesinin gösterisine kendilerini vermektedirler (Baudrillard, 2018a, 53-56). İnsanın işlemsel hale gelmesinin bedeli her şeyini ekranın karşısında yaparak doğal yetilerini kaybetmesidir. İnsan ekran karşısında sevişmekte, çalışmakta, yemek yemekte başka bir deyişle yaşamaktadır. Bu durum insanı zihinsel olarak da sınırlamaktadır. Görmeyen bir insanda gözlük ya da lensin zorunlu bir proteze dönüşmesi gibi yapay zeka da düşünceye sahip olamayan insanın zorunlu bir protezi olmaktadır.

Beden önce ruhun metaforuydu sonra cinselliğin metaforuna dönüşmüştür. Bugün beden metastaz yeridir. Sanki bedenin içinde tüm süreçler ağlarla sonsuzluk içinde programlanmakta ve birbirine eklenmektedir. Bilim başlangıçtaki hedeflerini kaybedip, sanal bir belirsizlik içine girdikçe translık tüm alanlara yayılmıştır. Mükemmele ulaşma yolunda performans odaklı kendini aşma her alanda belirleyici olmuştur. Tüm kategoriler belirsizleştirilmekte ve diğer kategoriler tarafından emilmektedirler. Translık modernliğin ortaya çıkışı ve sonrasında kendini de aşarak, kendi kendini yok etmesi anlamı taşımaktadır. Modernlik değerler temelinde hayal edilen değişimi sağlayamadığı gibi değerler birbirleri etrafında dolanarak kendi üzerine katlanmaktadır (Baudrillard, 2018a, 16).

Baudrillard'ın "Hepimiz trans-seksüeliz" cümlesiyle anlatmak istediği protezlerle karşı karşıya olduğumuz ve bedenin yazgısının protez haline geldiğine dikkat çekmek istemesidir. Baudrillard'a göre trans-seksüellik her yerde baştan çıkarmanın odağı haline gelmiştir. İster cinsiyet değiştirme isterse davranış biçimi şeklinde olsun ya da cerrahi veya göstergesel sonuç olsun, herkes yapaylığın çekiciliğinde protezlerle karşı karşıyadır. Kısaca simgesel anlamda potansiyel olarak hepimiz trans-seksüeliz. Cicciolina, Madonna ve Michael Jackson örnekleri insanın protez hale gelmesine ve bir ırktan ya da cinsiyetten bağımsızlığa giden yoldaki süreçleri anlatmaktadır (Baudrillard, 2018a). Geleneksel makinelerde işçi her zaman makineye yabancıdır çünkü makine insanı yabancılaştırmıştır. Ancak yeni teknolojiler artık insanı yaban-

çılaştırılmaktadır. Bunların insanla bütünleşen şeffaf protezler olduğu söylenebilir.

2.4. Transhümanist Süreçte İnsan Simülakrın Sonu

Tanrı, her zaman iyiyi temsil etmekteydi. İnsan ise doğuştan iyi olarak dünyaya geliyordu. Kısaca dünyayı daha iyi bir yer yapmak için herhangi bir şeyi ya da insanı dönüştürmeye, işlemeye gerek yoktu. Kötülük ise sadece bir kazaydı. Ancak Tanrının ölümüyle yeryüzünün yönetimi değişmiştir ve Tanrı yerini insana bırakmıştır. Bir zamanlar insan kendisine sunulan dünya için şükran duyarken şimdi şükran sunacak kimse kalmamıştır. İnsan kendisine verilen dünyayı tasfiye girişiminde bulunmuştur. Tanrının krallığının yerine kendi yapay dünyasını kurmuştur ve artık kimseye verilecek hesabını kalmamıştır. Gelinek noktada dünya kendi yapay kopyasını üretmiştir. Sayısalık, enformasyon, evrensel zaman hesapları, klonlama yeni bir sanal gerçeklik yaratmıştır ve tüm sistemlerin sonunu getirmiştir. Baudrillard'a göre dünyanın herhangi bir ereklele takas edilmesi gerekemeyecektir; onun yerini alan sonsuz ölçüde daha "hakiki" gerçek dünyadan sonsuz ölçüde daha gerçek olan kendisiyle takas edilecektir (Baudrillard, 2018b, 20).

Gerçek dünyanın teknoloji kullanılarak değiştirilip dönüştürülmesi modernleşme çağında ortaya çıkmıştır. İnsan dünyayı çözümlenmeye ve dönüştürmeye çalışırken, kendi gerçekliğini de inşa etmeye başlamıştır ancak kurmaya başladığı gerçeklikle eski dünyadan koparken yeni dünyanın kapılarını açmıştır. Paradoksal bir şekilde gerçeğin ortaya çıktığı andan itibaren ortadan kalkmaya başladığı söylenebilir. Tanrının bahsettiği ve onu diğer tüm canlılardan ayıran öğrenme yeteneği sayesinde insan bir yandan dünyaya bir anlam, değer ve gerçeklik kazandırmaya çalışırken, diğer yandan bunlara koşut bir şekilde eriyip gitmelerini sağlayacak bir süreç başlatmıştır.

Modern dünya kusursuzlaştırma ya da ilerleme ülküsüyle yeniden kurlurken, diyalektik sonlanmış ve karşıtlıklar yok olmuştur. Bu durumda dişil ya da eril, iyi ya da kötünün var olmak için birbirlerine ihtiyacı kalmamıştır. Bugün gelinen noktada dünyanın da var olmak için insana ihtiyacı kalmamıştır (Baudrillard, 2019a, 87-88). Bütün bunlar insanın kendi varlığını sonlandırmasının biçimsel olarak kendine özgü içsel bir mantığa boyun eğdiğini göstermektedir. İnsanlığın Galileo ile başlayan evreni egemenlik altına alma

gibi bir projeyi gerçekleştirme arzusunun, her şeyi bilen bir varlık olmaya çalışmasının sonucunda gelişme süreci ya da ilerleme doğallığını ya da kendi evrimsel sürecini yitirmiştir. Bugün olan şey sürecin içinde hızın getirdiği baş dönmesidir.

Teknolojinin etkisinin her alanı zapt ettiği bu yeni işlemsel dünya da imge sayısal hesap ve bilgisayar aracılığıyla yoktan var edilen sentetik bir imgeye dönüşmüştür. Baudrillard'a göre düşünmek ya da hayal etmek, illüzyon duygusu sonlanmıştır (Baudrillard, 2019a). Sentetik fotoğraf üretme işlemi sırasında referans görevi yapan bir şey olmadığı için gerçeğin var olmasına da gerek yoktur. İmge sanal gerçekliğin bir parçasına dönüşmüştür. Dijital teknoloji imgeyi kendine adapte ederek kendi gerçekliğinde üretmektedir başka bir deyişle imgeyi çevresel bağlarından kopararak, onu rafine etmektedir. Bu üretilen yapay imgeler insanın hayal kurmasını önleyerek aslında başka bir gerçekliğin varlığına izin vermemektedir. Fotoğraf çekerken deklanşöre basmanın dijital işlem esnasında kaybolması bu duruma güzel bir örnektir.

İnsan şeyleri isimlendirdiğinde onları kendi ham gerçekliklerinden koparıp almaktadır ve böylece onları yok etmektedir. Başka bir deyişle insan şeyleri kavramsallaştırarak ya da işleme alarak yapaylaştırdığında kısaca kendi gerçekliği içine aldığı ve sürekli bu gerçekliği teknoloji kullanarak artırdığında etrafındaki her şeyleri yapaylaştırmakta ve aslında kendisini de yapaylaştırarak kendi kendinin sonunu getirmektedir. İnsanlar teknolojinin her şeyi çözümleneceğine ve insanlara daha iyi bir yaşam sunacağına inanırlar. Bu bağlamda yapay çevreyi ikinci bir doğa gibi görmeye, bir tür zihinsel genetik kodun koşulları uyarınca yalnızca otomatik tepkileri seçmeye ikna olmuşlardır. Bilim ve teknik insanı ürettiği illüzyonun içine almaktadır. İlerleme yolunda gösterilen her türlü gayret aslında dünyanın kaybolmasını ya da ondan uzaklaşmayı getirmektedir. İnsan dünyanın kusursuz olma halini üreterek ilerlemektedir. Eğer insan ölümsüzlüğü istiyorsa, kendini de yapay olarak üretmesi ve yapay bir yörüngede hapsedmesi gerekmektedir. Makinelerin kusursuzluğu özgürlükten, iradeden, arzudan, cinsellikten yoksun olmalarıdır. İnsan kendi kusurlarını makinelerden sakınmaktadır. Başka bir deyişle tanrının verdiği görünürdeki kötülüğü onlardan esirgemektedir.

İnsan kendi olma durumunu sonsuza değin kaybetmiştir. Düşüncenin de kendi olma olasılığı sona ermiştir. Düşünce kendi olmayı ancak kendini yadı-sıyarak yapabilir. Düşünce dünyanın önünde olmalıdır ki düşünce olarak kendini muhafaza edebilsin ancak mesafe sonlanmıştır ve artık insan düşünce girdabında sürüklenmektedir ya da kendini akışa bırakmıştır. Düşünce önle-yici özelliğini yitirerek sürekli ileriye doğru hızlanmakta ve gerçekliğin tüm izlerini yok etmektedir. Hız anamorfoza yol açmaktadır. Olaylar, oldukları haliyle, kendilerine göre hiçbir zaman gecikme içinde değillerdir, her zaman anlamlarının ilerisine geçmişlerdir.

İnsan başta kendi olmak üzere birçok şeyi yapaylaştırarak ya da gerçekli-ği yok ederek kaybetmiştir. En vahim olan durum ise kaybetmenin ötesinde neyin kaybedildiğini görme perspektifinin yok olmasıdır. Başka bir deyişle insan dünyaya değil, dünya insana egemen olmuştur. Biz nesneyi değil nesne bizi düşünmektedir. Baudrillard, insanın kendini yok ettiğini söylerken, insa-nın bütünsel bir olumluluğa yerleşmek için bütün ayrık durumları ortadan kaldırma girişimini ortaya koymaktadır. İnsan kötülüğün bütün biçimlerinin kökünü kazımaya girişerek olumsuzluğa ve ölüme karşı mücadele etmiştir. Olumsuzluğu sonlandırarak olumluluğa sonsuz özgürlük tanınmıştır ve bu-gün bu olumluluk ölümcül bir güç kazanmıştır. Baudrillard bu durumu virüs örneği vererek açıklamaya çalışmıştır. Virüs, olumsuzluğun aksine kendinde ölümcül bir biçimde cisimleştirdiği aşırı bir olumluluktan kaynaklanır. İnsan bu durumu aklın ilerlemelerini gölge gibi izleyen kötülüğün başkalaşımlarıyla birlikte gözden kaçırmıştır (Baudrillard, 2019a).

Evrim, Darwinci çalışmaların geliştirilmiş hali olan nörobiyolojik, nöro-fizyolojik, genomik çalışmaların sonucunda dönüşmüştür. Bilim, sanayileşme ve teknolojikleşme süreçlerinden de beslenerek Darwin'in biyolojik ve doğal evrim sürecinden farklı olarak yapay bir evrim sürecine tabii olmuştur (Dağ, 2018, 112-113). Evrim sürecinde dönüşüm kendiliğinden gerçekleşirken, transhümanizmde teknolojinin gelişimi sonucunda nano-bio-info-cogno alan-larında elde edilen ilerlemenin sağladığı planlı ve amaçlı bir dönüşüm söz konusudur. Bu dönüşüm doğal biyolojik insanın, yapay biyolojinin ve tekno-lojinin birlikteliğinde daha da geliştirilmesini amaçlamaktadır. İnsanın eksik ya da hatalı yönlerinin bilim yolu ile çözülmesi hedeflenmiştir (Akçiçek, 2011, 3-4). İnsanın ömrünün uzaması daha sağlıklı ve üstün güçlere sahip bir varlı-

ğın üretimi söz konusudur. Ancak amaç insan türünün geliştirilmesidir başka bir deyişle insanın makinelerle değiştirilmesi ya da beyinin yerini mikroçiplerin alması değil, makinelerle ya da mikroçiplerle beraber insan türünün geliştirilmesi söz konusudur. Posthüman bugünün insanının ötesinde yapay biyoloji ve teknolojinin sonucunda ortaya çıkacaktır ve bugün transhümanizm posthümana giden süreci tanımlamaktadır.

Bu bağlamda Baudrillard'ın insan simülakrı sonlanmıştır. Simülasyon evreninde simülakr insan neo-kapitalist bir düzenin parçası olarak, sanki her şey eskisi gibi devam ediyormuş gibi yaşamına devam ediyordu ancak sistem insanın iradesi dışında yaşamını düzenliyor ve onu kendi farkına varmadan göstergeler üzerinden simülakra dönüştürüyordu. İnsanın simülakra dönüşümü 12. yüzyılın başından günümüze kadar olan süreçte başka bir deyişle evrimsel bir süreçte değerlendirilmelidir. Rönesans, Reformasyon, Bilimsel devrim, Sanayi devrimi ve Aydınlanma ve bu dönemleri tamamlayan diğer önemli süreçlerin tamamını kısaca modernitenin sonucunda kapitalist sistemin içinde insan simülakr durumuna geçmiştir. Transhümanist süreçte ise insan Aydınlanma sonrası kendi krallığını inşa etme sürecinde bugün geldiği noktada artık sistemi tamamlayıcı bir unsur olarak dönüşmenin ötesine geçmiştir, sistemi aşan ve onun ötesine geçen bir yazgıyı oluşturma eşliğindedir. Simülakrum zihinsel bir süreci tanımlamaktadır. Nitekim kapitalizmin yaptığı devrim başka bir deyişle Marxizm'i sonlandırarak tek bir sistem olarak kalması ve neo-kapitalizme dönüşmesi insanın farkına varmadan zihinsel yapısının dönüştürülmesiyle ilintilidir. Bugün insan kendisi dışında dönüştürülmektedir, kendisini planlı olarak dönüştürmektedir. Kendi evrimsel çizgisine müdahale ederek, DNA'sını bilinçli bir şekilde ancak sistemin getirdiği bir zorunluluk dolayısıyla değil, kendini şu anki durumundan daha farklı bir yapıya geçmek için dönüştürmektedir. Başka bir deyişle insan simülakr olma durumundan hümonoid durumuna geçmektedir. Transhümanizm, insan doğasını değiştirmek ve kapasitesini yükseltmek, insanı başka bir varlığa dönüştürmek için biyoteknolojilerin kullanılmasını teşvik eder (Hauskeller, 2016, 1-2). Genetik bilim, nano-teknoloji, yapay zeka ve nöroloji alanlarındaki gelişim doğal ya da biyolojik evrimin yerini biyolojik sınırı aşan evrimsel ya da yapay bir sürece bırakmasını sağlamıştır. Transhüman üstün özellikleriyle ve süper

donanımıyla normal insandan çok daha ileri bir kapasiteye ve gelişmişlik düzeyine sahiptir (Bostrom, 2009, 345-348).

İnsanın fiziksel ve zihinsel kapasitesi modifiye edilebilecek ve böylece yeni humonoid türleri ortaya çıkabilecektir. Humanoid türlerin biyo-orglar olabileceği ve bu türlerin mevcut insan ırkıyla yer değiştireceği düşünülmektedir. İnsanlık, dönüşümün sonucunda yeni değerler ve kültür üretebilecektir. Transhümanizm fiziksel artırımın yanı sıra duyguları kontrol etme ve çeşitli zihinsel yüklemeleri de amaçlamaktadır. O halde şunu söyleyebiliriz, transhümanist düşüncenin dünyevi olanın ötesine giderek, insan olmayan robotlardan oluşan yeni dünyayı desteklediği söylenebilir (Terec, 2014, 70-73). Bu bağlamda transhümanizm posthümanizme geçiş süreci olarak içinde mevcut insandan farklı ikinci bir formu amaçlamaktadır. Kurzweil'a göre gelecekteki posthüman türü günümüzdeki biyolojik insanın çok ötesinde olacaktır. Genetik biliminin gelişimi insan DNA'sını değiştirecek bilgiyi de beraberinde getirecektir (Kurzweil, 1999). Yapay evrim sürecinde başka bir deyişle transhümanist süreçte yeni insan nesilleri tasarlanabilecektir ya da insanın sınırlarını aşması için insan türü sürekli yapılandırılacaktır. Transhümanist süreçte posthüman sürece evrilmeye çalışan transhuman arkasında homo-sapiens'i bırakarak ilerlemeye ve gelişmeye devam edecektir. Toplum muhtemelen homo-sapiens'in alt tür olarak yaşamaya devam edeceği ancak transhümanın ideal bir üst insan kimliği olarak kabul edileceği muhtemeldir. İnsanı tanrılaşma sürecine taşımak ve tanrıcılık oynamak isteyen güçlerin olduğu transhümanist süreçte çoğu kişinin alt insan veya köle olacağı bir düzen olabilecektir (Dağ, 2019, 162).

Sonuç

Simülasyon evreni üretim düzeninden tüketim düzenine ya da ekonomi politikten gösterge ekonomi politığe geçilmesiyle insanların yeni bir düzende gösterge üzerinden bir kısırdöngüye düşmesine gönderme yapmaktadır. Simülasyon evreninde sistem kendini sürdürebilmesi için her şeyi simülakra dönüştürmektedir. Aydınlanma sonrası Tanrıya karşı kendi krallığını kurmaya kalkışan insan ilerleme ülküsü doğrultusunda etrafındaki her şeyi ait olduğu gerçeklikten kopararak, kendi gerçekliği içine alırken, kendi de bu sistemin bir parçasına ya da simülakra dönüşmek zorunda kalmıştır. İnsan

günlük yaşamını devam ettirebilmek adına sistemin gerektirdiği dönüşümleri kendiliğinden kabul etmiştir ancak farkında değildir. İnsanın ham verilmiş olan dünyayı kendi gerçekliği uğruna yapaylaştırması sonucunda kendisi de belirli evrelerden geçerek sonunda simülakra dönüşmüştür. Bu dönüşüm bir zincir şeklinde ve doğal olarak gerçekleşmiştir.

Transhümanizm, insanın tür olarak doğal gelişimine müdahale edilerek daha gelişmiş olanını başka bir deyişle insanın fiziksel ve biyolojik olarak artırımını amaçlamaktadır. Ancak bu dönüşüm insanın simülakra dönüşümünde olan doğal bir süreçten farklı olarak yapay bir başkalaşma süreci içermektedir. İnsanın simülakra dönüşümü uzun ve doğal evrimsel bir çizgide ve yaşadığı sistem doğrultusunda kendi gücünün ötesinde, farkına varmadan gerçekleşmiştir. İnsanın simülakra dönüşümü sistem içinde kendiliğinden gerçekleşirken, transhümanizmde teknoloji temelinde farklı bilimsel alanlarda sağlanan ilerlemenin mümkün kıldığı planlı ve amaçlı bir dönüşümdür. Transhümanist sürecin sonunda günümüz insanından fizyolojik ve biyolojik olarak son derece farklı ve yapay yeni bir insan türü posthüman ortaya çıkacaktır ve bu durum insan simülakrın sonlanmasıdır.

İnsan kendine verilmiş ham dünyayı sürekli dönüştürmektedir ve kendi yapay gerçekliğini oluşturmaktadır. Bu bağlamda Baudrillard'ın simülasyon kuramı ve transhümanizm, Aydınlanma sonrası modern insanın Tanrıdan bağımsızlığını ilan ederek kendi dünyasını inşa etme açısından ilerleme ülküsü doğrultusunda benzerlik göstermektedirler. Ancak bu benzerliğin gelişiminde, simülasyon kuramında insan sistemle uyumlu bir şekilde ve kendini özne ve kendi dışındaki her şeyi nesne konumunda addederek ve nesne üzerinden kendi de uyumlu bir şekilde dönüşerek simülakr olmuştur. İnsan simülasyon evrenin bir parçası olarak diğer simülakrlarla bağlantılı bir şekilde dönüşmüştür. Transhümanist süreçte ise doğrudan insanın dönüşümüne müdahale vardır. Transhümanist süreç insandan farklı bir tür olarak kabul edilebilecek hümonoid'e geçiş sürecini ifade etmektedir. Simülasyon evreninde insanın kendi ötesine geçmesi veya simülakra dönüşmesi, sistemin sağladığı ve kendiyile uyum içinde doğal bir perspektifte gerçekleşmektedir oysa ki transhümanist süreçte insan Tanrıdan bağımsız kendi krallığını kurma aşamasının bir parçası olarak ilerleme ülküsünün sonucunda geldiği noktada, sistemi aşarak ve geride bırakarak, doğrudan kendini ve sonrasında kendin-

den başkasını; hümonoidi oluşturan, sistemin içinde ama onu aşan bir süreci ifade etmektedir. Bu bağlamda insanın simülakr olarak sonlandığını söyleyebiliriz. Simülakr insan ile transhümanist sürecin parçası olan ve sonrasında hümonoide dönüşecek insan tamamen farklıdır ve beraberinde insan kavramı nedir tartışmasını da getirebilir. Transhümanist süreç, insan simülakrın sonlanmasını ifade ederken aslında insanın simülasyon evrenindeki dönüşüm süreci ile insanın başka bir şey olma durumunu ifade eden transhümanist süreç birbirlerinden ayrılması gereken farklı süreçlerdir. Transhümanist süreçte insan simülakrın dolayısıyla simülasyon evreninin sonlandığı, yerini simülasyon evreninin aşan ve insanı simülakr olarak kavramsallaştıramayacağımız yeni bir durum söz konusudur.

Kaynakça

- Adanır, Oğuz. *Simülasyon Kuramı Üzerine Notlar ve Söyleşiler*. İzmir: Eylül Sanat Yayıncılık, 2017.
- Akçiçek, Arda. (2011). "Faşizmin Kültür Kodları ve Irkçılıkta Bir Uç Nokta: Öjeni". *Birikim Dergisi* (2011), 1-4.
- Baudrillard, Jean. *Simgesel Değiş Tokuş ve Ölüm*. çev. O. Adanır. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi, 4. Basım, 2016a.
- Baudrillard, Jean. *Simülakrlar ve Simülasyon*. çev. O. Adanır. Ankara: Doğubatu Yayınları, 10. Basım, 2016b.
- Baudrillard, Jean. *Kötülüğün Şeffaflığı*. çev. I. Ergüden. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 7. Basım, 2018a.
- Baudrillard, Jean. *İmkânsız Takas*. çev. A. Sönmezay. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, İstanbul, 3. Basım, 2018b.
- Baudrillard, Jean. *Kusursuz Cinayet*. çev. N. Sevil. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 4. Basım, 2019a.
- Baudrillard, Jean. *Şeytana Satılan Ruh ya da Kötülüğün Egemenliği*. çev. O. Adanır. Ankara: Doğu Batı Yayınları, 4. Basım, 2019b.
- Baudrillard, Jean. *Neden Her Şey Hala Yok Olup Gitmedi? Anolojik İmgeden Sayısal İmgeye*. çev. O. Adanır. Ankara: Doğu Batı Yayınları, 2. Basım, 2019c.

- Bostrom, Nick. "A History of Transhumanist Thought". *Journal of Evolution and Technology* 14/1 (2005), 1-30.
- Bostrom, Nick. *The Transhumanist*. USA: Littlefield Publishers, 2009.
- Darwin, Charles. *Türlerin Kökeni*. çev. Ö. Önalın. Ankara: Onur Yayınları, 1976.
- Dağ, Ahmet. *Transhümanizm: İnsanın ve Dünyanın Dönüşümü*. Ankara: Elis Yayınları, 2018.
- Dağ, Ahmet. (2019). "Yaratılışa Müdahale ve Yeni Bir Evrimci Neo-Darwinist Yaklaşım Olarak Transhümanizm". *Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi* 27 (2019), 153-168.
- Dağ, Ahmet. *İnsansız Dünya Transhümanizm*. İstanbul: Ketebe Yayınevi, 4. Basım, 2020.
- Demir, Aysel. "Ölümsüzlük ve Yapay Zekâ Bağlamında Trans-hümanizm". *AJIT-e: Online Academic Journal of Information Technology* 9/30 (2018), 95-104.
- Ferry, Luc. *Transhümanizm*. çev. K.Kahveci. İstanbul: İş Bankası Yayınları, 2023.
- Hauskeller, Michael. *Mythologies of Transhumanism*. Switzerland: Palgrave Macmillan, 2016.
- Huxley, Julian. *New Bottles for New Wine*. Londra: Chatto & Windus, 1957.
- Huxley, Julian. "Transhumanism". *Ethics in Progress*, 6/1 (2015), 12-16.
- Karauğuz, Ahmet. M. (2020). "Cennetten Kovulan İnsanın Cenneti Yeniden İnşa Uğraşı: Transhümanizm". *Türk Dili* 821 (2020), 52-59.
- Kornwachs, Klaus - Ranisch, Robert. *Transhumanism: The Proper Guide to a Posthuman Condition or a Dangerous Idea?* Switzerland: Springer, 2021.
- Kurzweil, Ray. *The Age of Spiritual Machines, When Computers Exceed Human Intelligence*. NY: Penguin, 1999.
- Kurzweil, Ray. *The Singularity is Near*. New York: Penguin Group, 2005.

- Lloyd, Genevieve. *Erkek Akıl*. çev. Muttalip Özcan. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2. Basım, 2015.
- Nabiyev, Vasif. V. *Yapay Zeka*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 5. Basım, 2016.
- Schumpeter, Joseph Alois. *Kapitalizm Sosyalizm ve Demokrasi*. İstanbul: Dorlion Yayınevi, 2021.
- Terec, Vlad Loredana. (2014). "About the Evolution of the Human Species: Human Robots and Human Enhancement". *Postmodern Openings* 5 (2014), 67-75.
- Topal, Gökhan. - Alanka, Ömer. "Dijital Bilinç ve Etik Arayüzünde Transhümanizma: Altered Carbon Örneği". *TRT Akademi* 6/12 (2021), 328-341.
- Wilson, Samuel - Haslam, Nick. (2009). "Is the Future More or Less Human? Differing Views of Humanness in the Posthumanism Debate". *Journal For The Theory Of Social Behaviour* 39/2 (2009), 247-266.